

DOKUMENTACE ZÁVĚREČNÉ PRÁCE

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA VÝTVARNÝCH UMĚNÍ

FACULTY OF FINE ARTS

ATELIÉR SOCHAŘSTVÍ 2

SCULPTURE STUDIO 2

KRAJINA KŘEHKÝCH SNŮ

LANDSCAPE OF FRAGILE DREAMS

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

BACHELOR THESIS

AUTOR/KA PRÁCE

Nela Bártová

AUTHOR

VEDOUCÍ PRÁCE

prof. akad. soch. Jan Ambrůz

SUPERVISOR

BRNO 2021

OBSAH DOKUMENTACE:

TEXTOVÁ ČÁST	s. 5 - 7
OBRAZOVÁ ČÁST	s. 8 - 11

TEXTOVÁ ČÁST

„Není náhoda, že k novým lidským typům naší doby, které dříve neexistovaly, se přidružil typ člověka, který nežije, nekoná, nezodpovídá se, nejedná a nenakládá s ničím, nýbrž sní. Sní v noci a často taky za dne, navykl si své sny zapisovat, a protože zápis snu vyžaduje mnohem víc času než snění samo, jsou tito snovní literáti po celý život přímo přezaměstnání; nikdy s tím nejsou hotovi, nikdy nezapiší ani z poloviny to, o čem sní.“¹

*

„Text je fetiš a tento fetiš po mně touží. Text si mě zvolil a nyní mě prověřuje celou soustavou neviditelných clon a sérií chytáků: slovní zásoba, odkazy, čitelnost atd.; a v prostředí textu (nikoli za ním) se skrývá autor.“²

Je to deprese ze současného světa? Je to únava životem? Je to věčná nespokojenost nebo věčný útěk? Je to jenom další z rozmarů? Přesně to nevím, ale určitě to je to touha, po jejíž příčině se bojím pátrat a o to víc je mi přitažlivá.

Realita mi začala být stísněným prostorem, klaustrofobie. Je jí všude tolik. Možná, že celý život jenom hledám cesty, jak jí uniknout. Jak uniknout sobě. Proč? K tomu se třeba dostanu při diplomce. Stejně se k realitě vracím, vyjadřuji se k ní a v ní. S realitou jsem ještě neskončila.

Snění pro mě začalo znamenat nejen výlety do nejkrásnějších míst, ale také velmi příjemný útěk z reality – tak příjemný, že jsem začala obrazy při snění zkoumat do hloubky a detailů.

Špatně se někomu líčí sen tak, aby dokázal cítit to, co já – ale vykreslit pocity samotné a to, proč jsou důležité, je možná smysluplnější. Vykládání vlastních snů někomu cizímu je od podstaty nicotné. Ale to, proč se díky nim cítím tak, jak se cítím, nicotné není. Ničí pocity nejsou lhotejné.

A tak jako v horkých letních dnech mé tělo vyhledává chladnou oázu v podobě stínu či vody, do které se může ponořit, tak má mysl v časech, kdy je toho na ni příliš, nezvládá chápat co se děje nebo se z blíže nespécifikovaných důvodů necítí dobře natolik, aby mohla fungovat tak, jak bych chtěla, tak i ona utíká do oáz – do snových oáz. Spánek již dávno není jen fyzická potřeba – je to mentální terapie, únik do světů, kde zaniká každodenní dění. Je to nejrychlejší a nejúčinnější léčba diagnózy, kterou neumím pojmenovat. Vítězstvím pro mě bude doba, kdy nebudu brát snový svět jako příležitost k útěku od toho reálného – kdy jej začnu brát takový jaký je sám o sobě. Můžu znít nemocně, ale nemusí to znamenat špatné - „*neuróza je z nouze ctnost. [...] Devíza každého spisovatele tudíž zní: Šilencem být nemohu, zdravou myslí pohrdám; neurotický jsemť.*“³

Specificky zajímavý je pro mě ten moment, kdy se snažím uspat svou mysl, abych ji záhy probudila – avšak v jiném světě. Ve světě, ve kterém se nemusím bát. Není to tak, že by se zde nestávaly nepříjemné věci – občas se budím v slzách, vylekaná, se strachem. Co je

1 HESSE, Hermann: *Pozdní prózy*. Praha: Argo, 2018, s. 33.

2 BARTHES, Roland: *Rozkoš z textu*. Praha: Triáda, 2008, s. 42.

3 Tamtéž, s. 9

však jeden z nejpříjemnějších pocitů co jsem kdy měla tu čest zažít, je probuzení z té bídý a uvědomění si, že to byl „jenom“ sen. V reálném světě, který všichni sdílíme, tato možnost není. Nelze se probudit – lze pouze usnout, a až potom se probudit. Vzápětí však přichází vystřízlivění – je to pořád *ta* realita.

Otázka je, nakolik lze oddělit svět snový od toho, který nazýváme realitou. Jak dlouhé a pevné jsou mosty mezi těmito světy? Stavíme je nad klidnou hladinou nebo nad hlubokou propastí, jejíž hloubka je nám neznáma? „*Sen uchovává a ozřejmuje složitost mravních pocitů, snad i metafyzických, nasvědčuje křehkost lidských vztahů, rafinovanou odlišnost, vysoce civilizační reflexy, zkrátka vyjadřuje - s veškerou zdrženlivostí - vědomou logiku, která by měla být plodem naopak intenzivní bdělosti. Sen dává promluvit všemu, co ve mě není podivného, cizího; sen je nezdvorný vtíp, anekdota, děj vybudovaný z vesměs civilizovaných pocitů (sen je v tom případě civilizující).*“⁴

Báseň, kterou jsem se rozhodla ztvárnit je právě jedna z těch, kdy jsem ve snu narazila na podivuhodnou krajinu, která se do mě silně zaryla. Baví mě nad těmito krajinami uvažovat jako nad fascinující přírodou stejně tak jako nad vnitřním odrazem duše/mysli. Krajina zde není pouze podkladem pro dění, je to ono samotné dění se. Krajina jsem já a ty, on, ona, ono, my, vy, oni, ony. Tato krajina promlouvá ke všem smyslům, je mou duší, je skutečností i uměním, je krajinou i namalovaným obrazem.

Krajina je tím, do čeho jsem se zamilovala. Pro nekonečnou interpretaci, pro to, že je všude, ve všem, i tam, kam se nekouknu. Je ve mně i vně mě. Nacházím ji zcela mimo mě. Přenáším ji do textu, který mi posléze může způsobit slast. „*Slast z textu není nejistá, je mnohem horší - nevhodná. Nepřichází ve vhodnou chvíli, nepodléhá žádnému vývoji, žádnému zrání. Vše se vzníží naráz. [...] Vše se odehrává na první pohled.*“⁵ Text je místem rozkoše pro Sdružení přátel textu.

Svou dlouhodobější tvorbu se skleněnými trubičkami jsem se rozhodla posunout dál (od počátku a následného průběhu, který zahrnoval navlékání úřezků z trubek na drát, instalace do zdí, do venkovního prostoru a kombinaci s projekcí) tím způsobem, že jsem pro bakalářskou práci zvolila trubičky s větším průměrem a začala do nich foukat, díky čemuž v ohybech jednotlivých písmen zůstal prostor pro průchod kapalin a plynů a zároveň díky průchozím ohybům získaly větší stabilitu.

Samotné práce se trubkami si cením samozřejmě kvůli výsledku, ale především kvůli její meditativní povaze. Občas jsem roztěkaná víc, než bych chtěla a vždy, když jsem přišla do ateliéru, byla přede mnou vidina koncentrovaného času. Je to trénink a zkouška zároveň.

Krajina, kterou v práci tematizují je zde znázorněna nejen v obsahu básně, ale i ve formátu – horizont je ztvárněn ve slovech hladinou, která vyplňuje vnitřek skleněných písmen, přelévá se z jednoho do druhého.

Zároveň je pro mě neopomenutelný moment střetnutí čtenáře/diváka s dílem – už jen prvotní formální otázka, zda si bude dílo vykládat jako text či spíše jako objekt je pro mě přitažlivá. Nepotřebuji, aby dokázal rozluštit slovo od slova, písmeno od písmene – pokud bude objekty vnímat čistě v materiální podobě a „neluštit“, je to pro mne stejně podstatné. Vybavuji si vzpomínku na dávnější teplý podvečer v zahradě minoritského kláštera v Opavě, kdy mi známý napsal v parku básničku na kus fialového papíru. Nosila jsem jej v peněžence,

4 Tamtéž, s. 53

5 Tamtéž, s. 47

dokud jsem peněženku neztratila. Nikdy jsem však nerozluštila, co na papíře stálo. Stačilo se mi na něj podívat, a přestože jsem viděla jen nečitelné čáry, které nedokázal zpětně rozluštit ani onen známý, věděla jsem, že jde o *něco*. Svedl mě pouhým náznakem, ničím konkrétním, to na tom bylo to vzrušující, ta nevědomost konečného, slast nedořečeného.

„Ze snu, který ještě dál pokračoval a přinesl zcela nové scény, jsem si uchoval obraz této teplé kouzelné krajiny a nesu si jej jako dar, který mi věnoval bůh snů.“⁶

**hodiny klamou
výjimečně
nejdu pozdě
z nudy jedu tam
kde to neznám
večerky svítěj jasněji
než večernice
u obrovského pole
vřele začíná Smutno
hod' si věci do kurfu
pojedeme domů⁷**

⁶ HESSE, Hermann: *Pozdní prózy*. Praha: Argo, 2018, s. 36.

⁷ BÁRTOVÁ, Nela: Báseň z cyklu *DREAM JOURNAL*. 2021, nevydáno

OBRAZOVÁ ČÁST

„nejdu“, skleněný objekt, 2021

„pole“, skleněný objekt, 2021

„kufru“, skleněný objekt, 2021

„to“, skleněný objekt, 2021